Parlament Europejski
2024-2029

Komisja Praw Kobiet i Równouprawnienia

2024/2030(DEC)

21.2.2025

OPINIA

Komisji Praw Kobiet i Równouprawnienia

dla Komisji Kontroli Budżetowej

w sprawie absolutorium z wykonania budżetu agencji Unii Europejskiej za rok budżetowy 2023
(2024/2030(DEC))

Sprawozdawczyni komisji opiniodawczej: Lina Gálvez

PA_NonLegDec

OPINIA

Komisja Praw Kobiet i Równouprawnienia zwraca się do Komisji Kontroli Budżetowej, jako komisji przedmiotowo właściwej, o uwzględnienie w końcowym tekście projektu rezolucji tego, co następuje:

A. mając na uwadze, że art. 8 TFUE stanowi, iż we wszystkich swoich działaniach Unia zmierza do zniesienia nierówności oraz wspierania równości płci, a tym samym ustanawia zasadę uwzględniania aspektu płci; mając na uwadze, że równość płci należy włączać do wszystkich strategii politycznych i działań UE, w tym sporządzać budżet z uwzględnieniem aspektu płci na wszystkich etapach procedury budżetowej; mając na uwadze, że równość jest prawem podstawowym na mocy Traktatu z Lizbony i priorytetem Unii, a osiągnięcie równości płci ma kluczowe znaczenie dla utrzymania tych praw; mając na uwadze, że Europejski Instytut ds. Równości Kobiet i Mężczyzn (EIGE) odgrywa najważniejszą rolę we wspieraniu instytucji Unii i państw członkowskich w osiąganiu tego celu; mając na uwadze, że celem EIGE jest wspomaganie propagowania równouprawnienia płci i wnoszenie wkładu w tej dziedzinie, w tym w odniesieniu do uwzględniania aspektu płci we wszystkich obszarach polityki UE, w czym EIGE dowiodło swojego zaangażowania i skuteczności; mając na uwadze, że w związku z tym podkreśla się, iż EIGE musi dysponować wystarczającymi i stabilnymi zasobami finansowymi i ludzkimi, aby móc wypełniać swoje zadania;

B. mając na uwadze, że EIGE utworzono, by przyczynił się do równouprawnienia płci i jego lepszego propagowania w Unii, w tym do uwzględniania aspektu płci we wszystkich obszarach polityki Unii oraz w wynikających z nich krajowych strategiach politycznych, do zwalczania dyskryminacji ze względu na płeć i do podnoszenia świadomości obywateli Unii co do problematyki równouprawnienia płci;

C. mając na uwadze, że podstawowa misja EIGE koncentruje się na osiągnięciu równości płci w UE i polega na prowadzeniu badań, gromadzeniu i przekazywaniu danych oraz opracowywaniu metod poprawy statystyk i gromadzenia danych, mierzeniu stanu równouprawnienia płci zarówno na poziomie UE, jak i państw członkowskich, opracowywaniu metod i zapewnianiu wsparcia technicznego w zakresie uwzględniania aspektu płci, a także współpracy z instytucjami UE, jej państwami członkowskimi, agencjami UE, organizacjami międzynarodowymi, środowiskiem akademickim, społeczeństwem obywatelskim i innymi zainteresowanymi stronami;

D. mając na uwadze, że wskaźnik równouprawnienia płci dla Unii Europejskiej (UE) w 2023 r. po raz pierwszy przekroczył 70 punktów, co stanowi niewielki wzrost o 1,6 punktu w porównaniu z 2022 r.; mając na uwadze, że wzrost ogólnego wyniku UE jest największym wzrostem rocznym od pierwszej edycji wskaźnika w 2013 r.; mając na uwadze, że w niektórych dziedzinach można zaobserwować regresję, w szczególności jeśli chodzi o wskaźniki gospodarcze i dochody;

E. mając na uwadze, że w 2023 r. działania EIGE koncentrowały się przede wszystkim na dwóch priorytetach tematycznych: Europejskim Zielonym Ładzie i przemocy ze

względu na płeć; mając na uwadze, że kryzysy zwiększają podatność kobiet na przemoc i liczbę aktów przemocy wobec nich, ponieważ pogłębiają istniejące nierówności strukturalne i potęgują wszystkie rodzaje przemocy ze względu na płeć, w tym przemoc fizyczną, seksualną i psychologiczną; mając na uwadze, że przestrzeganie zasady uwzględniania aspektu płci, przyjęcie perspektywy wrażliwej na płeć i badanie wpływu wszystkich strategii politycznych na kobiety ma zasadnicze znaczenie dla osiągnięcia równouprawnienia płci; mając na uwadze, że kobiety są niedostatecznie reprezentowane na stanowiskach kierowniczych w polityce klimatycznej, ponieważ mężczyźni nadal zajmują 67 % stanowisk decyzyjnych związanych z klimatem; mając na uwadze, że EIGE zwrócił też uwagę, iż kobiety są niedostatecznie reprezentowane, jeśli chodzi o opracowywanie i rozwój czystych innowacji; mając na uwadze, że wnoszą one wartość dodaną w kształtowanie polityki europejskiej;

F. mając na uwadze, że na równouprawnienie płci w Unii szczególnie wpłynęły skutki rosyjskiej wojny napastniczej przeciwko Ukrainie, kryzys związany z kosztami utrzymania, który w nieproporcjonalny sposób dotyka kobiety, oraz regres w kwestii równości płci i praw kobiet; mając na uwadze, że jeszcze bardziej pogłębia to nierówności; mając na uwadze, że w EIGE koncentrował się również na przemocy ze względu na płeć – pracował nad ogólnounijnym badaniem dotyczącym tego rodzaju przemocy, aby wypełnić 10-letnią lukę w danych dotyczących występowania przemocy wobec kobiet w UE; mając na uwadze, że zadaniem EIGE jest dostarczanie popartych dowodami informacji o przemocy ze względu na płeć, które mogą wspierać UE i państwa członkowskie (i nie tylko) w eliminacji wszelkich form przemocy;

G. mając na uwadze, że agencje UE, takie jak EIGE, przyczyniają się do wdrażania strategii politycznych UE i dążą do rozwoju bardziej zrównoważonej, sprzyjającej włączeniu społecznemu i konkurencyjnej Europy z korzyścią dla wszystkich obywateli UE; mając na uwadze, że agencje te są zdecentralizowane, a tym samym niezależne w opracowywaniu swoich programów prac;

1. podkreśla, że w ostatnim dziesięcioleciu pogłębiły się nierówności gospodarcze, społeczne, pracownicze i nierówności ze względu na płeć w obrębie państw członkowskich i między nimi; przypomina o ważnej roli, jaką odgrywa EIGE w zrozumieniu zakresu i przyczyn nierówności płci w UE oraz w ich zwalczaniu; odnotowuje utrzymujący się wysoki poziom wykonania budżetu EIGE, pomimo utrzymującego się niedoboru personelu, przy czym w 2023 r. środki na zobowiązania wyniosły do 98 %, a wskaźnik środków na płatności wyniósł 83 %; gratuluje EIGE osiągnięcia 92,76 % celów wyznaczonych w jego programie prac; zauważa, że podczas sporządzania wskaźnika równouprawnienia płci z 2023 r. skoncentrowano się na wzajemnym oddziaływaniu na siebie różnic w traktowaniu kobiet i mężczyzn i działań na rzecz zielonej transformacji, zwłaszcza w sektorach takich jak energetyka, innowacje w technologie ekologiczne i transport, oraz z zadowoleniem przyjmuje inicjatywy EIGE, które rzucają światło na to zjawisko;

2. zauważa, że EIGE to unijne centrum wiedzy na temat równouprawnienia płci, które utworzono, by prowadziło niezależne badania i dzieliło się najlepszymi praktykami w celu wyeliminowania dyskryminacji ze względu na płeć, a także by łączyło badania, dane i narzędzia, które pomogą UE i jej państwom członkowskim w opracowywaniu inkluzywnych i transformacyjnych z punktu widzenia równości płci strategii

politycznych i we włączaniu kwestii równości płci do wszystkich dziedzin polityki; podkreśla pilną potrzebę, aby Unia poczyniła postępy w zakresie równouprawnienia płci, biorąc pod uwagę trwające kryzysy, takie jak kryzys klimatyczny, wojny, regres w dziedzinie równouprawnienia płci, ruchy antydemokratyczne i powszechność przemocy ze względu na płeć; podkreśla, że przeciwdziałania regresowi w dziedzinie równouprawnienia płci i przemocy ze względu na płeć nie można oddzielać od walki z nierównościami gospodarczymi i społecznymi; wzywa EIGE, aby priorytetowo traktował badania i zalecenia, które koncentrują się na zmniejszaniu luki płacowej między kobietami a mężczyznami, zwiększaniu dostępu kobiet do wysokiej jakości miejsc pracy i zapewnianiu im niezależności ekonomicznej, co jest fundamentalną częścią jego misji; zauważa w związku z tym, że luka płacowa między kobietami a mężczyznami w UE wynosi 13 % a luka emerytalna między kobietami a mężczyznami wynosi 29 %, co wpływa na dobrostan społeczny kobiet; zauważa, że kobiety w UE również stawiają czoła zagrożeniom dla swoich praw podstawowych i autonomii cielesnej, ponieważ nadal dochodzi do ataków na zdrowie i prawa seksualne i reprodukcyjne, w tym prawo do aborcji; przypomina, że kobiety są również nieproporcjonalnie dotknięte kryzysem klimatycznym oraz wojnami i konfliktami;

3. dostrzega wysokie wskaźniki powodzenia EIGE w opracowywaniu działań i kampanii komunikacyjnych dotyczących równouprawnienia płci, a także podkreśla, jak ważna jest rola EIGE w podnoszeniu świadomości;

4. podkreśla znaczenie wznowienia działań związanych z uwzględnianiem aspektu płci, w przypadku których nie osiągnięto 100 % skuteczności, w szczególności jeśli miało to miejsce z przyczyn proceduralnych;

5. zwraca uwagę na ważne badanie EIGE, które wykazało, że chociaż przyczyną przemocy są nierówności, które dotykają wszystkie kobiety, w rzeczywistości niektóre grupy kobiet, np. kobiety z niepełnosprawnościami, są bardziej narażone na przemoc; wzywa EIGE, aby w przyszłości podjęło więcej działań w tej pilnej sprawie;

6. zauważa, że już teraz EIGE uznaje przemoc wobec kobiet za jedno z najpoważniejszych naruszeń praw człowieka w społeczeństwach;

7. zgadza się z opinią, którą EIGE zawarł w swoich badaniach, że kobiety i dziewczęta z niepełnosprawnościami są często bardziej zagrożone ubóstwem transportowym ze względu na ograniczoną przystępność cenową, ofertę i dostępność transportu;

8. z zadowoleniem przyjmuje dane EIGE na temat równouprawnienia płci, zgodnie z którymi Chorwacja i Grecja to kraje o najwyższym udziale kobiet wśród pracowników zajmujących się badaniami naukowymi i innowacjami w przedsiębiorstwach w sektorach dostaw energii elektrycznej, gazu i wody; zauważa, że takie informacje wnoszą wartość dodaną, jeśli chodzi o równouprawnienie płci na rynku energii;

9. zauważa, że wzrost kosztów personelu EIGE o 8,5 % można przypisać utrzymującej się wysokiej stopie inflacji, a także indeksacji wynagrodzeń o 2,7 %, oraz że średnia liczba pracowników utrzymała się na poziomie 45; zauważa, że dwóch pracowników kontraktowych zatrudniono w ramach umowy o przyznaniu wkładu na wdrożenie IPA zawartej z Dyrekcją Generalną ds. Polityki Sąsiedztwa i Negocjacji w sprawie Rozszerzenia Komisji Europejskiej, która pokryła również koszty zatrudnienia tych

osób; zauważa, że art. 6 rozporządzenia (WE) nr 1922/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 grudnia 2006 r. ustanawiające Europejski Instytut ds. Równości Kobiet i Mężczyzn stanowi, iż EIGE powinien prowadzić swoje działania niezależnie, w interesie publicznym; przypomina, że do zadań EIGE należy gromadzenie, analiza i rozpowszechnianie informacji na temat równouprawnienia płci oraz opracowywanie, analiza, ocena i rozpowszechnianie narzędzi metodycznych służących wspieraniu włączania problematyki równości płci do polityk Unii i do wynikających z nich polityk krajowych; odnotowuje, że w EIGE od dłuższego czasu brakuje personelu, co wskazano w ustaleniach z drugiej oceny zewnętrznej; zwraca uwagę na swoje apele o przyznanie EIGE niezbędnych środków budżetowych i kadrowych, tak aby mógł on wypełniać swoje zadania, również w odpowiedzi na coraz więcej pilnych potrzeb, konieczność pomocy technicznej i zapotrzebowanie na jego usługi;

10. przypomina, że EIGE powołano, by wspierać instytucje europejskie i państwa członkowskie we włączaniu kwestii równości płci do wszystkich dziedzin polityki i w zwalczaniu dyskryminacji ze względu na płeć przez dostarczanie aktualnych badań, co oznacza, że znacznie pomaga on w działaniach na rzecz osiągnięcia prawdziwej równości płci;

11. z zadowoleniem przyjmuje trwającą współpracę między EIGE a Komisją Praw Kobiet i Równouprawnienia (FEMM), w szczególności wkład Instytutu w bieżące prace komisji dotyczące przeciwdziałania przemocy ze względu na płeć, równowagi między życiem zawodowym a prywatnym, zróżnicowania wynagrodzenia i emerytur ze względu na płeć, wpływu kryzysów na kobiety, uwzględniania aspektu płci i sporządzania budżetu z uwzględnieniem tego aspektu; zdecydowanie wspiera pracę Instytutu, dzięki której komisja może właściwie wykonywać swoje zadania; zwraca uwagę, jak ważna jest dostępność wiarygodnych danych segregowanych według kryterium płci, dzięki którym można kształtować polityki w oparciu o dowody; zwraca uwagę na cenny wkład, jaki EIGE może wnieść w prace wszystkich komisji Parlamentu Europejskiego i innych agencji UE, co pozwoli lepiej uwzględniać aspekt płci we wszystkich strategiach politycznych UE; wzywa EIGE, aby przyjął intersekcjonalne podejście do swoich badań i kształtowania polityki, które pozwoli mu zająć się złożonymi przeszkodami społecznymi i ekonomicznymi, z jakimi borykają się kobiety z grup marginalizowanych, w tym kobiety o kolorze skóry innym niż biały, migrantki, osoby z niepełnosprawnościami i osoby LGBTIQA+; podkreśla znaczenie gromadzenia zdezagregowanych danych w celu opracowania ukierunkowanych rozwiązań dla tych grup;

12. na podstawie obecnie dostępnych informacje uważa, że można udzielić dyrektor EIGE absolutorium z wykonania budżetu EIGE za rok budżetowy 2023.

ZAŁĄCZNIK: PODMIOTY LUB OSOBY,

OD KTÓRYCH SPRAWOZDAWCZYNI KOMISJI OPINIODAWCZEJ OTRZYMAŁA INFORMACJE

Sprawozdawczyni komisji opiniodawczej oświadcza na swoją wyłączną odpowiedzialność, że nie otrzymała żadnych informacji od podmiotu ani osoby, które należałoby wskazać w tym załączniku zgodnie z art. 8 załącznika I do Regulaminu.

INFORMACJE O PRZYJĘCIU PRZEZ KOMISJĘ OPINIODAWCZĄ

Data przyjęcia	18.2.2025
Wynik głosowania końcowego	+: 27 –: 10 0: 1
Posłowie obecni podczas głosowania końcowego	Abir Al-Sahlani, Mireia Borrás Pabón, Irmhild Boßdorf, Mélissa Camara, Margarita de la Pisa Carrión, Valérie Devaux, Elisabeth Dieringer, Rosa Estaràs Ferragut, Heléne Fritzon, Lina Gálvez, Alexandra Geese, Chiara Gemma, Assita Kanko, Arba Kokalari, Ewa Kopacz, Elena Kountoura, Sebastian Kruis, Judita Laššáková, Eleonora Meleti, Irene Montero, Carolina Morace, Maria Noichl, Mirosława Nykiel, Sirpa Pietikäinen, Giusi Princi, Emma Rafowicz, Joanna Scheuring-Wielgus, Benedetta Scuderi, Laurence Trochu, Marko Vešligaj, Maria Walsh, Lucia Yar
Zastępcy obecni podczas głosowania końcowego	Elena Donazzan, Loucas Fourlas, Elisabeth Grossmann, Jana Toom
Posłowie, o których mowa w art. 216 ust. 7 Regulaminu, obecni podczas głosowania końcowego	Gabriella Gerzsenyi, Nikos Papandreou

GŁOSOWANIE KOŃCOWE W FORMIE GŁOSOWANIA IMIENNEGO W KOMISJI OPINIODAWCZEJ

27	+
PPE	Loucas Fourlas, Gabriella Gerzsenyi, Arba Kokalari, Ewa Kopacz, Eleonora Meleti, Mirosława Nykiel, Sirpa Pietikäinen, Giusi Princi, Maria Walsh
Renew	Abir Al-Sahlani, Valérie Devaux, Jana Toom, Lucia Yar
S&D	Heléne Fritzon, Lina Gálvez, Elisabeth Grossmann, Maria Noichl, Nikos Papandreou, Emma Rafowicz, Joanna Scheuring-Wielgus, Marko Vešligaj
The Left	Elena Kountoura, Irene Montero, Carolina Morace
Verts/ALE	Mélissa Camara, Alexandra Geese, Benedetta Scuderi

10	-
ECR	Elena Donazzan, Chiara Gemma, Assita Kanko, Laurence Trochu
ESN	Irmhild Boßdorf
NI	Judita Laššáková
PfE	Mireia Borrás Pabón, Elisabeth Dieringer, Sebastian Kruis, Margarita de la Pisa Carrión

1	0
PPE	Rosa Estaràs Ferragut

Objaśnienie używanych znaków:
+ : za
- : przeciw
0 : wstrzymało się